

**NOUSIAISTEN KUNNAN
TIETOTILINPÄÄTÖS VUODELTA 2023**

Yhteistoimintaryhmä 12.3.2024 § 4
Kunnanhallitus 25.3.2024 § 64
Kunnanvaltuusto 10.6.2024 § 29

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Tietosuojaa koskeva lainsäädäntö	3
3. Tietosuojavastaava	4
4. Tietosuojavastaavan uutiskirjeet ja henkilökunnan koulutus.....	4
5. Nousiaisten kunnan tietovarannot ja vastuut	5
6. Rekisteröidyn oikeudet.....	6
7. Tietosuojaa koskevat uhat	6
8. Tietosuojaloukkaukset	6
9. Vuoden 2024 kehittämiskohteet.....	7

1. Johdanto

Tietotilinpäätöksen tarkoituksena on tarjota ajantasainen tilannekuva Nousiaisten kunnan henkilötietojen käsittelyn nykytilasta sekä arvio tietosuojan toteutumisesta. Sen tavoitteena on lisätä avoimuutta ja luottamusta siihen, että organisaatiossa noudatetaan organisaation luomia tietoturva- ja tietosuojaperiaatteita ja käsitellään henkilötietoja niiden mukaisesti. Tietotilinpäätös korostaa vastuullisuutta tiedon käsittelemisessä. Kuntaorganisaatiossa käsitellään huomattavasti erilaista sensitiivistä henkilödataa, joten luottamus on toiminnan ehto. Luottamuksen merkitys korostuu tällä hetkellä, kun kuntalaisten palveluja digitalisoidaan, ja digitaalisten palveluiden kehittäminen edellyttää tietoturvan ja tietosuojan huomiointia.

Tietotilinpäätöksen koonnista vastaa tietosuojavastaava yhdessä hallintojohtajan kanssa. Tietotilinpäätös laaditaan kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä, ja se täydentää tietoturvan ja tietosuojan osalta tilinpäätöksessä esitettyjä tietoja. Tämä tietotilinpäätöksen tarkoituksena on antaa luottamushenkilöille sekä kuntalaisille kuva siitä, millä tavalla henkilötietojen käsittely on huomioitu Nousiaisten kunnassa ja millä tavoin tietoturva- ja tietosuojasioita on huomioitu kalenterivuonna 2023.

Tietosuojasääntely koostuu tietuoja-asetuksesta, kansallisesta tietosuojalaista sekä erityislainsäädännöstä. Suomessa tietosuojavaltuutetun toimisto valvoo tietosuojalainsäädännön noudattamista. Tietuoja-asetuksessa (GDPR) on keskeisenä teemana tietosuojarisikien hallinta ja rekisterinpitäjän tilintekokykyisyys-periaate. Osoitusvelvollisuuteen kuuluu mm. se, että organisaation sopimuksissa ja alihankinnoissa on huomioitu tietosuojan ja -turvan vaatimukset. Lisäksi rekisterinpitäjän tulee huomioida rekisteröidyn henkilötietojen käsittelyyn kohdistuvat riskit.

2. Tietosuoja koskeva lainsäädäntö

EU:n yleistä tietuoja-asetusta (GDPR) on nyt sovellettu viisi vuotta. Eurooppalaisen digitalisaatiokehityksen onnistumisen ehdottomassa keskiössä ovat kansalaiset ja digitaalisten taitojen ja osaamisen kehittäminen sekä luottamuksen rakentaminen ja ylläpitäminen. Kaiken kaikkiaan lainsäädäntö on isossa murroksessa liittyen tiedonhallintaan, tietoturvaan ja tietuojaan.

Digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annettu laki (306/2019) tuli voimaan 1.4.2019. Uusi laki sisältää digitaalisten palvelujen saavutettavuusvaatimukset sekä viranomaisten digitaalisten palvelujen suunnittelua ja ylläpitoa sekä sähköisen tunnistamisen perusteita koskevat vaatimukset. Useimmat uuden lain sisältämät perusvaatimukset ovat yleisellä tasolla, ja niitä on tulkittava jatkossa samaan aikaan muun muassa tiedonhallintalain, julkisuuslain ja tietosuojalainsäädännön (kuten EU:n yleisen tietuoja-asetuksen) kanssa

Julkisen hallinnon tiedonhallintalaki (906/2019) astui voimaan 1.1.2020. Tiedonhallintalain tarkoituksena on varmistaa viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta ja tietoturvallinen käsittely. Lisäksi lailla mahdollistetaan tietoaineistojen turvallinen ja tehokas hyödyntäminen sekä edistetään tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteen toimivuutta.

3. Tietosuojavastaava

Virva Kiuru on toiminut kalenterivuonna 2023 kunnan tietosuojavastaavana 1.1.2023-31.8.2023 sekä 28.10.2023-31.12.2023. 1.9.2023- 27.10.2023 ajan tietosuojavastaavana toimi asianhallintasihteeri Katri Wikstedt, jonka varahenkilönä jatkoi Virva Kiuru.

Tietosuojavastaavan tehtävät:

1. seuraa tietosuojasääntöjen noudattamista koko organisaatiossa ja tuo esiin havaitsemiaan puutteita
2. antaa tietoja ja neuvoja tietosuojasääntöjen mukaisista velvollisuuksista johdolle ja henkilötietoja käsitteleville työntekijöille
3. antaa pyydettyä neuvoja tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemisestä ja valvoo vaikutustenarvioinnin toteutusta
4. on rekisteröityjen yhteyshenkilö henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä asioissa
5. on tietosuojavaltuutetun toimiston yhteyshenkilö ja tekee yhteistyötä tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa.

4. Tietosuojavastaavan uutiskirjeet ja henkilökunnan koulutus

Kunta informoi ja kouluttaa henkilöstöään tietosuojaan liittyvistä ajankohtaisista asioista erityisesti tietosuojavastaavan uutiskirjeillä. Tietosuojavastaavan uutiskirjeissä on käsitelty tärkeitä tietosuojaa ja tietoturvaa koskevia kysymyksiä, ajankohtaisia tilanteita sekä kertausta tietosuojaa koskevasta sääntelystä. Tietosuojavastaavan uutiskirjeitä lähetettiin vuonna 2023 yksi ja sen aiheena oli tiedostojen tallentaminen henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta.

Henkilöstön intranetin etusivun tiedotteissa sekä neljä kertaa vuodessa julkaistavissa hallinto- ja talousosaston henkilöstötiedotteissa on lisäksi tiedotettu tarpeen mukaan ajankohtaisista ja tärkeistä tietosuoja-asioista.

5. Nousiaisten kunnan tietovarannot ja vastuut

Koko kunnan henkilötietoja sisältävien rekisterien määrä on 30. Rekistereiden tietosuojaselosteet löytyvät Nousiaisten kunnan internet-sivuilta osoitteesta:

<https://nousiainen.fi/paatokset-ja-hallinto/yleishallinto/tietosuojaselosteet/>

Rekistereitä ovat:

- Sidonnaisuusrekisteri
- Henkilöstöhallinto-rekisteri Populus
- Asianhallintajärjestelmä (Dynasty 10)
- Kirjanpito ja sisäinen laskenta (Raindance Kuntamalli)
- Ostolaskujen sähköinen kierrätys ja arkisto (Basware Invoice Ready)
- Myyntilaskujen sähköinen kierrätys (Pro eLaskutus)
- Kuntarekry-järjestelmä
- Kameravalvontajärjestelmä
- Kunnan kotisivujen yritys ja yhdistys rekisteri
- Liukuesteiden jakelu
- Vesihuollon asiakastietojärjestelmä (Vesikanta Plus)
- Yksitysteiden kunnossapitoavustukset
- KuntaNet-rekisteri, joka sisältää rakennusvalvontaosan, rakennus- ja huoneistorekisterin, kiinteistöjen omistajaluettelon, maa-ainestenoton valvontaosan ja väestörekisterin. MapInfo on paikkatieto-ohjelmisto, joka toimii karttapohjaisena liittymänä KuntaNet-rekisterin tietoihin.
- Oppilastietojen hallintajärjestelmä (MultiPrimus)
- Vaskikirjastojen asiakasrekisteri
- Varhaiskasvatuksen asiakasrekisteri (sisältää päivähoito VakaMukana mobiiliin ja eAsiointiin)
- Etsivän nuorisotyön sekä nuorten työpajatoiminnan asiakasrekisteri
- Kysely- ja tutkimuspalvelu (Webropol)
- Kuntosalin asiakasrekisteri
- Saattajakorttirekisteri
- Tapahtumien osallistumisrekisterit
- Opetuskäytössä olevat ohjelmat sekä sähköiset työskentely-ympäristöt
- Luottamushenkilökortisto
- Nuorisotilojen asiakkaat – Nuorisokortti
- Pyydä Apua –nappi
- Rakennusluparekisteri Lupa.fi
- Harrastuskerhojen osallistumisrekisterit
- Varhaiskasvatuksen ilmoitusvelvollisuus
- Kiinteistöverorekisteri
- Kotouttamisen asiakasrekisteri

Rekisterinpitäjän vastuut henkilörekistereistä jakautuu kunnanhallituksen ja lautakuntien kesken. Kunnanhallitus toimii rekisterinpitäjänä niiden henkilöstörekistereiden osalta, jotka koskevat useampaa toimialaa. Lautakunnat toimivat rekisterinpitäjinä oman toimialansa henkilöstörekistereiden osalta.

6. Rekisteröidyn oikeudet

Kuntalaisille suunnatut tietosuojaohjeet löytyvät Nousiaisten kunnan internet-sivuilta osoitteesta <https://nousiainen.fi/paatokset-ja-hallinto/yleishallinto/tietosuojaselosteet/>

Tietopyynnön voi toimittaa joko:

- 1) postitse tietosuojaselosteessa mainitulle yhteyshenkilölle osoitettuna
- 2) täyttämällä ja lähettämällä kunnan verkkosivuilla oleva sähköinen lomake: rekisteritietojen tarkastuspyyntö, rekisteritietojen oikaisuvaatimus, rekisteritietojen poistamisvaatimus, julkisuuslain mukainen tietopyyntö, asianosaisen tiedonsaantia koskeva pyyntö
- 3) asioimalla henkilökohtaisesti.

Asiakas voi tulla noutamaan pyytämänsä tiedot kunnanvirastolta. Tiedot voidaan toimittaa hänelle myös postitse tai sähköpostitse suojatulla sähköpostilla.

Rekisteröidyiltä tulleiden pyyntöjen määrä 1.1.2023 –31.12.2023 välisenä aikana.

Kaikki toimialat: tietosuoja-asetuksen mukaiset tietopyynnot yhteensä 0.

tietosuoja-asetuksen mukaisia tietojen poistamispyyntöjä yhteensä 1.

7. Tietosuojaa koskevat uhat

Nousiaisten kunnassa tiedostetaan, että kyberhyökkäyksiä tehdään jatkuvasti ja ne voivat myös kohdistua Nousiaisten kuntaan. Tämän vuoksi niihin varautuminen on tärkeää. Uudet kalastelukampanjat muuttuvat yhä älykkäämmiksi, jolloin niiden torjuminen on vaikeampaa.

Uudet kalastelukampanjat muuttuvat yhä älykkäämmiksi, jolloin niiden torjuminen on vaikeampaa. Sähköpostipalveluun liittyvien käyttäjätunnusten kalastelu ei vähentynyt viime vuodesta, mutta kalastelua on alettu tekemään yhä enemmän myös eri viranomaisten ja viranomaispalveluiden nimissä. Tämä ilmiö on näkynyt myös valtakunnallisella tasolla, muun muassa Kyberturvallisuuskeskuksen varoituksissa.

Riskien osalta yhtenä haavoittuvuutena on poikkeamat, jotka johtunut inhimillisestä virheestä joko prosessissa tai yksittäisen henkilön työtehtävissä. Tietoturvallisuuden kehittämisessä tulee huomioida prosessien turvallisuus sekä haavoittuvuuksien inhimillinen ulottuvuus. Organisaation onkin keskityttävä ensisijaisesti kouluttamaan henkilöstöään tunnistamaan tiedusteluun, ensimmäiseen pääsyyn ja tunnuksien saamiseen kohdistuvia hyökkäysyrityksiä.

8. Tietosuojaloukkaukset

Tietosuojaloukkauksia, jotka olisivat vaatineet raportointia tietosuojavaltuutetun toimistolle ei ole tapahtunut 1.1.2023–31.12.2023 välisenä aikana.

Vähäisempiä tietosuojaloukkauksia, joista on kirjattu tietosuojarikkomus, tapahtui yksi.

Tietosuojavastaavalle on tullut Nousiaisten kunnan henkilöstöltä muutamia yhteydenottoja ja selvitettäviä asioita, joihin on yhteistyöllä löydetty vastaukset. Ilmi tulleita havaintoja ja

niiden ratkaisuja on hyödynnetty myöhempien tietosuojavastaavan uutiskirjeiden esimerkeinä.

9. Vuoden 2024 kehittämiskohteet

Tietosuojan osalta vuoden 2024 kehittämiskohteiksi on tunnistettu seuraavia osa-alueita:

1) Henkilöstön tietoturva- ja tietosuojaosaamisen kehittäminen

Tavoitteena on jatkaa henkilöstön tietoturva- ja tietosuojatietoisuuden kehittämistä ja osaamisen kasvattamista uutiskirjeiden ja henkilöstökoulutusten kautta. Tarkoituksena on toteuttaa koko henkilöstölle suunnattu säännöllisesti toteutettava tietosuojatesti tietosuoja-asioiden osaamisen ylläpitämiseksi ja sisäistämiseksi osaksi jokapäiväisiä työtehtäviä.

2) Varautuminen tietomurtoja ja kyberiskuja vastaan

Tavoitteena on varautua tietomurtoja ja kyberiskuja vastaan nykyistä paremmin, tiedottaa mahdolliset uhat ja pyrkiä järjestelmäteknisesti (esim. palomuuuri) vahvistamaan kunnan varautumista. Vuoden 2024 aikana on tarkoituksena toteuttaa hallinnon tietoturva-auditointi ja laajentaa auditointi tarpeen mukaan myös sivistyspuolelle.